

Kvittering på innsendt svar på Høring - forslag om å avvikle refusjon for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere som ikke har avtale med det offentlige

Saksnummer: 25/4212

Sak: Høring - forslag om å avvikle refusjon for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere som ikke har avtale med det offentlige

Levert: 17.12.2025 19:03

Svartype: Med merknader

Jeg svarte som: Annen offentlig etat

Avsender: Folkehelseinstituttet

Kontaktperson: Preben Aavitsland

Kontakt e-post: preben.aavitsland@fhi.no

Folkehelseinstituttet har tre innspill i denne høringen. Vårt anliggende, som statens smitteverninstitutt, er at endringene ikke skal svekke smittevernet.

Vi forstår at forslaget dreier seg om refusjon for undersøkelser i laboratorier der det foretas undersøkelser i medisinsk biokjemi (klinisk kjemi), medisinsk mikrobiologi (herunder infeksjonsimmunologi), immunologi og transfusjonsmedisin, klinisk farmakologi, medisinsk genetikk og patologi. For smittevernet er interessen i hovedsak medisinsk mikrobiologi, der det påvises smittestoffer, biter av smittestoffer (proteiner, arvestoff) eller immunforsvarets reaksjoner på infeksjon, som antistoffer eller immunceller.

Frivillige organisasjoners lavterskeltilbud om testing for smittsomme sykdommer

En rekke frivillige organisasjoner tilbyr gratis prøvetaking og rekvirering av laboratorieundersøkelser for HIV-infeksjon og seksuelt overførbare infeksjoner. Det gjelder blant andre Sex og samfunn, Helseutvalget, Kirkens bymisjon og Prosjektet. Pasientene er gjerne fra særlige grupper med høyere forekomst av slike infeksjoner, som menn som har sex med menn, innvandrere, ungdom og prostituerte. Tilbudet er et viktig supplement til de kommunale tjenestene, og omtales som ønskelig av både kommuner og regjeringen, jf. regjeringens strategi for seksuell helse.

Folkehelseinstituttet vurderer også disse tilbudene som verdifulle for smittevernet.

Vi regner med at organisasjonene ikke har midler til å betale for disse analysene selv. Følgelig kan tilbudene bli avsluttet, noe som vi vurderer vil svekke smittevernet.

De foreslått endringene bør ikke stå i veien for at frivillige, ikke-kommersielle organisasjoner kan bidra til landets smittevern på denne måten. Vi antar at stat eller kommuner kan inngå en avtale med organisasjonene slik at laboratoriene kan få refusjon for den definerte aktiviteten og perioden. Vi regner faren er minimal for at organisasjonene skal misbruke en slik ordning.

Behov for ekstra testingskapasitet ved alvorlige utbrudd av smittsomme

sykdommer

I kriser, som under covid-19-pandemien, kan det være smittevernmessig behov for omfattende prøvetaking og laboratorieundersøkelse for en gitt sykdom. Formålet kan være å 1) finne smittede for å gi dem smittevernveiledning slik at de ikke smitter andre, 2) diagnostisere syke personer for å gi dem riktig behandling eller 3) klarere folk for visse aktiviteter. I en gitt situasjon er det mulig at stat eller kommuner vil søke hjelp fra helprivate rekvirenter for å øke den samlede kapasiteten for prøvetaking og rekvirering av laboratorieundersøkelser. Dersom det er umulig, kan smittevernet svekkes.

De foreslåtte endringene bør ikke stå i veien for slike løsninger i visse situasjoner. Vi antar at stat eller kommuner i slike situasjoner kan inngå en tidsbegrenset avtale med de helprivate rekvirentene slik at laboratoriene kan få refusjon for den definerte aktiviteten og perioden. Da skulle faren for misbruk være minimal.

Rett til gratis tjenester

Etter smittevernloven § 6-2 kan folketrygda dekke visse utgifter fullt ut ved smittsomme sykdommer. Det er med hjemmel i denne paragrafen gitt bestemmelser og gratis konsultasjoner og gratis legemidler for pasienter med allmennfarlige smittsomme sykdommer. Formålet er at pasientens økonomiske situasjon ikke skal hindre nødvendige tiltak for å bekjempe disse sykdommene.

Dersom pasientene som har eller antar at de har en slik sykdom oppsøker helprivate rekvirenter for undersøkelse, jf. smittevernloven §§ 3-6 eller 5-1, kan pasientene med de foreslått endringene måtte betale for laboratorieundersøkelse. Vi er usikre på omfanget av dette i dag, og dermed på hvor store konsekvensene for smittevernet vil kunne bli med de foreslåtte endringene.

Det kan vurderes at slike undersøkelser unntas fra de nye bestemmelsene. Hvis ikke, er det viktig at pasientene forstår at ikke i noen situasjoner kan få gratis laboratorieundersøkelser hos de helprivate rekvirentene.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på regjeringen.no.